

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 1067/C/3029/III-5/2021

26.07.2021

Doamnei

Judecător Corina-Alina CORBII

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI DE JUSTIȚIE

Stimată doamnă președinte,

În referire la adresa nr.1016/11.06.2021, am onoarea să vă transmit alăturat, **punctul de vedere** formulat de Ministerul Public în problema de drept ce formează obiectul dosarului nr. 1694/1/2021 al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, privind următoarea problemă de drept «*Aplicarea și interpretarea unitară a dispozițiilor art. 107, art. 113 alin. (1) pct. 3 și pct. 9 și art. 116 Cod procedură civilă* », cu termen pentru depunerea raportului la **14 septembrie 2021** și cu termen de judecată la data de **27 septembrie 2021**.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Potrivit actului de sesizare, recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, problema de drept soluționată diferit este aceea a stabilirii competenței teritoriale în funcție de interpretarea dată noțiunii de „loc al producerii prejudiciului”, în acțiunile în pretenții formulate de organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor, acțiuni având ca obiect obligarea utilizatorilor de a achita remunerațiile cuvenite pentru comunicarea publică/radiodifuzare neautorizată a operelor muzicale/fonograme de comerț sau publicate în scop comercial, prin aplicarea coroborată a dispozițiilor art. 107, art. 113 alin (1) pct. 3 și pct. 9 și art. 116 Cod procedură civilă.

În urma verificării jurisprudenței, s-a constatat că în această problemă de drept s-au conturat două opinii:

1. Astfel, într-o primă orientare jurisprudențială s-a reținut că *locul producerii prejudiciului este același cu locul săvârșirii faptei ilicite, competența teritorială fiind stabilită în favoarea instanței în a cărei rază teritorială se află locul efectuării comunicărilor publice neautorizate.* În considerarea criteriului alternativ prevăzut de art. 113 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ., locul unde s-a produs prejudiciul nu este echivalentul locului unde trebuie făcută plata, întrucât acțiunea are ca obiect plata remunerațiilor datorate de pârâtă pe temeiul răspunderii civile delictuale ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite, în lipsa unei convenții de stabilire a locului plății.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Din punctul de vedere al competenței prevăzute de art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod procedură civilă, locul producerii prejudiciului nu este, însă, cel în care pierderea pecuniară ca urmare a neplății remunerațiilor de către un utilizator al repertoriului protejat este resimțită de către reclamantă, ci acela în care se conturează în mod cert efectul patrimonial negativ al faptei ilicite.

Competența se stabilește potrivit unui reper previzibil, iar în cazul răspunderii civile delictuale acest reper nu poate fi locul sediului băncii la care persoana păgubită își are deschis un cont bancar în care se poate efectua plata despăgubirilor datorate cu titlu de remunerații neachitate pentru comunicarea publică de opere muzicale, întrucât această interpretare ar echivala cu posibilitatea reclamantului de a alege instanța competentă în temeiul art. 116 Cod procedură civilă, în afara opțiunii permise între instanțele determinate potrivit art. 107 și art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod procedură civilă.

Fiind vorba despre comunicarea publică neautorizată de opere muzicale de către pârâtă prin utilizarea repertoriului protejat și fără plata remunerației datorate, locul producerii prejudiciului este inoperant, câtă vreme acesta nu este diferit de locul săvârșirii faptei ilicite, întrucât această comunicare publică se realizează la locul derulării activităților de cazare și de alimentație publică, inclusiv evenimente, în unitățile pârâtei, loc care este și cel al producerii prejudiciului.

Temeiul de drept pe care se fundamentează această opinie rezultă din interpretarea art. 107 și art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod procedură civilă, stabilindu-se că locul producerii prejudiciului este locul în care devine certă și în care se produce

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

pierderea pecuniară pretinsă. Chiar dacă s-ar avea în vedere prevederile Codului civil în considerarea pretenției reclamantei de reparare a prejudiciului, se impune a se da eficiență dispozițiilor art. 1504, referitoare la plata prin virament bancar și nu celor ale art. 1494 Cod civil privind locul plății.

În condițiile în care plata remunerațiilor ar fi trebuit să se facă în contul bancar indicat de către creditor, așadar, printr-un instrument de plată, prin intermediul căruia sumele de bani urmau să fie transferate din contul bancar al debitorului, este suficient a se constata că nu a fost emis un ordin de plată, semnat de debitor și vizat de instituția de credit plătitoare, dispoziție care ar fi prezumat relativ data plății, conform art. 1504 Cod civil.

De altfel, și în cazul aplicării criteriului instanței de la locul săvârșirii faptei ilicite, competența de soluționare a cauzei se verifică tot cu privire la instanța de la sediul pârâtei care a avut conduita ilicită de a decide comunicarea publică a operelor muzicale, fără autorizarea prevăzută de lege și fără plata remunerației datorate. Locul producerii prejudiciului nu poate fi reținut ca fiind locul sediului băncii la care reclamanta are cont deschis pentru a se face plata, producerea prejudiciului fiind concomitentă cu săvârșirea faptei ilicite.

Această primă orientare jurisprudențială a fost îmbrățișată de Completul nr. 2 de proprietate intelectuală¹, pronunțându-se în acest sens deciziile nr. 833/07.04.2020, nr. 2217/03.11.2020 și nr. 1073/09.06.2020.

¹ Secția I Civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

2. Într-o a doua orientare jurisprudențială s-a reținut că locul săvârșirii faptei ilicite (comunicarea publică fără drept a operelor muzicale sau fonogramelor) este distinct de locul producerii prejudiciului, acesta din urmă fiind cel de la sediul reclamantei (locul plății), adică acolo unde se produc efectele faptei prejudiciabile. În consecință, competența teritorială a fost stabilită în favoarea instanței în a cărei circumscripție se află locul unde se face plata sumelor reclamate prin acțiune, respectiv acolo unde se află unitatea bancară la care reclamanta are deschis contul bancar. În argumentarea acestei opinii s-a apreciat că locul producerii prejudiciului este locul în care se face plata/încasarea sumelor cu titlu de remunerații pretinse de către reclamant, în calitate de organism de gestiune colectivă.

Potrivit art. 1494 alin.(1) lit. a) Cod civil, în lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor, obligațiile bănești trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății (sediul reclamantului).

Din interpretarea dispozițiilor art. 116 C.pr.civ. rezultă că, în cazul competenței teritoriale alternative, reclamantul este cel îndreptățit să aleagă o instanță dintre mai multe instanțe deopotrivă competente. Prin depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a ales între cele două instanțe deopotrivă competente, fixând competența teritorială de soluționare a cauzei în favoarea instanței care nu își putea invoca din oficiu necompetența de soluționare a cauzei, fiind ținută de alegerea făcută de reclamant, în raport de locul producerii prejudiciului.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Prin decizia nr. 2567 din 10.12.2020 a Secției a II-a civilă s-a reținut că: *"(...) atât fapta ilicită, cât și prejudiciul la care face referire reclamanta s-au săvârșit/produs la sediul pârâtei, întrucât comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental se pretinde a fi fost făcută în două restaurante situate în Municipiul Arad.*

*Cu toate acestea, prejudiciul, constând în neplata remunerațiilor legal datorate pentru această utilizare, s-a produs la sediul reclamantei, deoarece în speță este incident textul art. 1494 alin. (1) lit. a din Codul civil, care prevede că, în lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor, obligațiile bănești trebuie executate la domiciliul sau, după caz, la sediul creditorului de la data plății. Faptul că, în cauza C-170/12 Pinckney soluționată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (la care a făcut referire Tribunalul București, în sentința civilă nr. 2752 din 21 noiembrie 2019), s-a precizat că locul producerii prejudiciului poate diferi de locul producerii evenimentului cauzator de prejudicii, în funcție de modalitatea în care se pretinde încălcarea acestui drept, nu contrazice cu nimic cele reținute mai sus în favoarea aprecierii ca **instanță competentă teritorial a tribunalului în circumscripția căruia se situează locul unde ar fi trebuit plătite remunerațiile datorate, solicitate în cadrul prezentului litigiu.**"*

Prin aceeași decizie, s-a mai reținut, totodată și că *"prin înregistrarea inițială a acțiunii pe rolul Tribunalului București, coroborată cu împrejurarea că în speță sunt incidente dispozițiile art. 107 și 113 alin. (1) pct. 9 din Codul de procedură civilă, nefiind atrasă competența exclusivă a unei alte instanțe, a devenit competentă să soluționeze cauza instanța mai întâi investită "*.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Această a doua orientare jurisprudențială a fost îmbrățișată de Completul nr. 9 de proprietate intelectuală, pronunțându-se în acest sens decizia nr. 1498/2020 a Secției I Civilă, precum și decizia nr. 2567 din 10.12.2020 a Secției a II-a Civiă.

*

Apreciez ca fiind în spiritul legii prima orientare jurisprudențială, pentru următoarele motive:

Obiectul acțiunilor în care s-au pronunțat hotărârile judecătorești supuse examinării îl constituie solicitarea de despăgubiri, întemeiate pe dispozițiile care reglementează răspunderea civilă delictuală, pentru fapta de comunicare publică de fonograme sau de reproduceri ale acestora și de prestații artistice din domeniul audiovizual, fără autorizarea prealabilă din partea organismului de gestiune colectivă și fără plata remunerațiilor convenite titularilor ale căror drepturi sunt gestionate de către CREDIDAM.

Potrivit dispozițiilor din Codul de procedură civilă, în materia răspunderii civile delictuale sunt competente, din punct de vedere teritorial, mai multe instanțe, alegerea între acestea revenind reclamantului.

Art. 113 alin. (1) pct. 9 din Codul de procedură civilă consacră o competență teritorială alternativă dispunând că *„în afară de instanțele prevăzute la art. 107 -112, mai sunt competente: instanța în a cărei circumscripție s-a săvârșit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligațiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.”*

Potrivit art.116 din Codul de procedură civilă, reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În considerarea criteriului alternativ prevăzut de art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod de procedură civilă, locul unde s-a produs prejudiciul nu este echivalentul locului unde trebuie făcută plata, întrucât acțiunea are ca obiect plata remunerațiilor datorate de pârâtă pe temeiul răspunderii civile delictuale ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite, în lipsa unei convenții de stabilire a locului plății.

Or, conform dispozițiilor art. 113 alin. (1) pct. 7 din Codul de procedură civilă, instanța locului de plată este competentă în cererile privitoare la obligațiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare, ceea ce nu este cazul în speță.

Potrivit legislației în materia drepturilor de autor, deținătorii de restaurante, respectiv de hoteluri, achită sume de bani fixe, al căror quantum depinde, după caz, de suprafața unității de alimentație publică sau de tipul unității de cazare, cu titlu de remunerații convenite artiștilor interpreți sau executanți pentru comunicarea publică de fonograme și de prestații artistice din domeniul audiovizual.

Dacă utilizatorul se conformează dispozițiilor legale și obține în avans autorizația/licență neexclusivă, remunerațiile pot fi simplu calculate pe baza criteriilor arătate, pentru perioada de timp pentru care s-a acordat autorizația achitându-se înainte de utilizarea efectivă.

În schimb, în măsura în care comunicarea publică are loc fără autorizare și, implicit, fără plata remunerațiilor, titularii sunt îndreptățiți la despăgubiri, în temeiul art. 188 din Legea nr. 8/1996 republicată, privind dreptul de autor și drepturile conexe.²

² Art. 139 în forma anterioară republicării legii

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Așadar, prejudiciul devine cert după utilizarea efectivă și poate fi cuantificat în funcție de spațiul în care a avut loc respectiva utilizare și de durata acesteia, pe baza documentelor aflate în posesia utilizatorului, dat fiind că ambele modalități de calcul prevăzute de art. 188 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, republicată - câștigul nerealizat sau triplul remunerațiilor legal datorate pentru acel tip de utilizare - presupun raportarea la remunerația prevăzută de metodologie.

Față de aceste circumstanțe, locul în care devine certă și, deci, se produce pierderea pecuniară pretinsă de către beneficiar este chiar locul în care a avut loc respectiva comunicare publică.

Prin urmare, rezultă ca fiind lipsită de relevanță, pentru identificarea locului producerii prejudiciului, împrejurarea că plata remunerațiilor trebuia făcută într-un anumit cont bancar al reclamantei întrucât litigiile în discuție nu sunt întemeiate pe existența unor convenții, așadar, locul unde s-a produs prejudiciul, în sensul art. 113 alin.(1) pct. 9 Cod procedură civilă, nu poate fi considerat locul unde trebuie făcută plata.

Se observă totodată că art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod procedură civilă nu menționează locul plății, spre deosebire de alte norme de competență, precum cea din art. 113 alin. (1) pct. 3 din cod, ceea ce înseamnă tocmai faptul că legiuitorul nu s-a raportat la acest element în stabilirea competenței teritoriale în cazul obligațiilor ce izvorăsc dintr-o faptă ilicită.

Dincolo de faptul că, în interpretarea normei, nu s-ar putea adăuga un criteriu de determinare a competenței ce nu a fost prevăzut în mod expres, trebuie observat că locul executării prin plată a unei obligații vizează repararea, și nu producerea prejudiciului.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Astfel, art. 1381 Cod civil prevede că, în cazul răspunderii civile delictuale, orice prejudiciu dă dreptul la reparație (alin. 1), iar acestui drept îi sunt aplicabile, de la data nașterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea și stingerea obligațiilor (alin. 2), așadar, inclusiv dispozițiile din Codul civil referitoare la plată, ca mod de executare a obligațiilor (art. 1469 -1515).

Drept urmare, locul plății are relevanță în examinarea fondului raportului juridic dedus judecătii, pentru stabilirea îndreptățirii la despăgubiri a reclamantei, însă nu și pentru determinarea competenței pe baza locului producerii prejudiciului, în condițiile în care art. 113 alin. (1) pct. 9 Cod procedură civilă nu are în vedere locul reparării prejudiciului.

De altfel, chiar dacă ne-am raporta la prevederile Codului civil în considerarea pretenției reclamantei de reparare a prejudiciului, se impune a se da eficiență dispozițiilor art. 1504, referitoare la plata prin virament bancar, și nu celor ale art. 1494 Cod civil privind locul plății.

Pe de altă parte, competența se stabilește potrivit unui reper previzibil, iar în cazul răspunderii civile delictuale acest reper nu poate fi locul sediului băncii la care persoana păgubită își are deschis un cont bancar în care se poate efectua plata despăgubirilor datorate cu titlu de remunerații neachitate pentru comunicarea publică de opere muzicale (în condițiile în care nu acesta este locul producerii prejudiciului), întrucât această interpretare ar echivala cu posibilitatea reclamantului de a alege instanța competentă în temeiul art. 116 C. proc. civ., în afara opțiunii permise între instanțele determinate potrivit art. 107 și art. 113 alin. (1) pct. 9 Cor procedură civilă.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Potrivit doctrinei³, competența teritorială alternativă stabilită prin dispozițiile art. 113 Cod procedură civilă își găsește justificarea, în cazul faptului ilicit, prin asigurarea condițiilor pentru o mai bună administrare a justiției, raportat la administrarea mai facilă a probelor în circumscripția anumitor instanțe.

Tot în doctrină⁴ s-a arătat că soluția din reglementarea actuală corespunde celei cuprinse în art. 5 pct. 3 din Regulamentul⁵ Uniunii Europene nr. 44/2001 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (echivalentul actualului art. 7 alin. (2)⁶ din noul Regulament nr. 1215/2012)⁷.

Raportarea la acest instrument normativ este relevantă pentru interpretarea normei naționale.

După cum rezultă din expunerea de motive a noului Cod de procedură civilă, la elaborarea acestuia au fost avute în vedere instrumentele normative naționale și internaționale, fiind menționat și Regulamentul nr. 44/2001 (pct.3 „Alte informații” din Secțiunea a 2-a „Motivul emiterii actului normativ”). De asemenea, „La edictarea soluțiilor legislative cuprinse în proiectul noului Cod de procedură civilă s-a avut în vedere ca dispozițiile propuse să nu contravină sau să facă dificilă aplicarea directă a unor instrumente juridice comunitare” (pct. 2 „Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie” din Secțiunea a 5-a „Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare”).

³ Ioan Leș, Daniel Ghiță, *Tratat de drept procesual civil, Universul Juridic, 2020*

⁴ Gheorghe - Liviu Zidaru, *Competența instanțelor judecătorești în dreptul procesual civil român și german, Universul Juridic, 2015*

⁵ Regulamentul Bruxelles I

⁶ Potrivit acestui text, „o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru: în materie delictuală și cvasi delictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”.

⁷ Regulamentul Bruxelles I bis

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Față de rațiunile noii reglementări, în interpretarea normei din Codul de procedură civilă este utilă, așadar, raportarea la prevederile corespunzătoare din Regulamentul Uniunii Europene, astfel cum au fost interpretate în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Compatibilitatea soluțiilor legislative relevă eficiența preluării raționamentelor juridice dezvoltate în jurisprudența CJUE, atunci când rațiunile sunt asemănătoare, cu scopul clarificării semnificației sintagmei nou introduse în cod „locul producerii prejudiciului”, întocmai ca în cazul aplicării directe a Regulamentului. Atunci când legiuitorul a exprimat intenția de armonizare a reglementărilor, judecătorul național nu se poate plasa în situația de a formula raționamente diferite în funcție de prezența sau absența unui element de extraneitate în cauzele pe care le are de soluționat.

Din jurisprudența CJUE se pot desprinde câteva aspecte esențiale în abordarea competenței teritoriale, cu relevanță în cauza de față.

Potrivit considerentelor Regulamentului nr. 44/2001, normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură. Autorizarea altor instanțe în afară de cea de la domiciliul pârâtului se bazează pe legătura strânsă între instanță și litigiu sau pe scopul bunei administrări a justiției.

Art. 5 pct. 3 din Regulament prevede o asemenea situație de excepție în materie delictuală și cvasidelictuală, competența aparținând instanțelor „de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Aceste instanțe sunt, în mod normal, în poziția cea mai adecvată să se pronunțe asupra cauzei, în special din motive legate de proximitatea față de litigiu și de facilitatea administrării probelor, finalitate pe care Curtea o urmărește în toate cauzele în care este chemată să se pronunțe asupra competenței în materie delictuală și cvasidelictuală.

Noțiunea „locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă” vizează atât locul materializării prejudiciului, cât și pe cel unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, astfel încât pârâtul poate fi acționat în justiție, la alegerea reclamantului, în fata instanței de la unul dintre cele două locuri (jurisprudența este veche și constantă în acest sens, printre primele hotărâri fiind, de exemplu, cea din 30 noiembrie 1976, *Bier*, C-21/76).

Cât privește prejudiciul, ca element ce caracterizează noțiunea autonomă de „faptă prejudiciabilă”, din jurisprudența CJUE se pot desprinde anumite trăsături, ce interesează problema de drept supusă examinării, respectiv:

a). Prejudiciul a cărui reparare se solicită este cel produs *în mod direct* prin fapta ilicită comisă asupra victimei imediate.

Prin hotărârea din data de 11 ianuarie 1990 în *cauza Dumez*, C-220/88, s-a arătat că locul producerii prejudiciului, în sensul normei de competență, este „locul în care fapta cauzală, ce angajează răspunderea civilă delictuală sau cvasidelictuală, a produs în mod direct efectele vătămătoare asupra victimei imediate. Drept urmare, regula de competență în discuție nu poate fi interpretată ca autorizând un reclamant care invocă un prejudiciu pretins a fi consecința prejudiciului suferit de alte persoane, victime directe ale faptei prejudiciabile, să cheme în judecată pe

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

autorul faptei în fața instanțelor de la locul în care reclamantul însuși a constatat paguba adusă patrimoniului său".

b). Prejudiciul este cel „inițial”, distinct de consecințele negative ulterioare.

În această ultimă categorie - care nu este relevantă în definirea noțiunii autonome - intră și diminuarea concretă, efectivă, a patrimoniului victimei faptei ilicite, inclusiv pierderea financiară înregistrată într-un cont bancar al acesteia.

Prin hotărârea din 19 septembrie 1995 din cauza *Marinari*, C-364/93, CJUE a arătat că noțiunea de „faptă prejudiciabilă”, care se referă atât la locul unde a survenit prejudiciul, cât și la locul evenimentului cauzal, „nu poate fi interpretată în mod extensiv, astfel încât să includă orice loc unde pot fi resimțite consecințele prejudiciabile ale unui fapt care a cauzat deja un prejudiciu survenit în mod efectiv în alt loc” .

Urmând jurisprudența creată în baza hotărârii din cauza *Marinari*, Curtea a precizat, de asemenea, că *norma de competență din Regulament nu vizează locul unde se află domiciliul reclamantului și unde s-ar afla centrul intereselor acestuia pentru singurul motiv că acesta ar fi suferit aici un prejudiciu financiar care rezultă din pierderea unor elemente din patrimoniul său care s-a produs și a fost suferită în alt stat membru* (Hotărârea din 10 iunie 2004, *Kronhofer*, C-168/02). Raportarea la circumstanțe nesigure precum „centrul patrimoniului” victimei este contrară obiectivului normei de competență de a permite identificarea cu ușurință a jurisdicției.

Ulterior, Curtea a adus precizări importante în legătură cu posibilitatea sesizării instanței de la domiciliul reclamantului în temeiul materializării prejudiciului.

Astfel, în hotărârea din 28 ianuarie 2015, din cauza *Kolassa*, C-375/13, s-a acceptat o asemenea posibilitate atunci când acesta se produce direct în contul bancar al respectivului reclamant la o bancă stabilită în raza acestei instanțe, însă în contextul special al cauzei în care s-a pronunțat hotărârea menționată, care se caracteriza prin existența unor împrejurări care au concurat la atribuirea competenței în favoarea acelor instanțe.

Această apreciere se regăsește în jurisprudența ulterioară, respectiv în hotărârea din 16 iunie 2016, *Universal Music*, C-12/15. Curtea a arătat că rezultă din hotărârea pronunțată în cauza *Kolassa* că „un prejudiciu pur financiar care se materializează direct în contul bancar al reclamantului nu poate fi calificat, în sine, drept, factor de legătură relevant”, în temeiul articolului 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 (...). Numai în situația în care celelalte împrejurări speciale ale cauzei concură la rândul lor la atribuirea competenței instanței de la locul materializării unui prejudiciu pur financiar, un astfel de prejudiciu ar putea, în mod justificat, să permită reclamantului să introducă acțiunea în fața acestei instanțe”.

În Hotărârea din 27 octombrie 1998, C-51/97 în cauza *Reunion Europeenne*, Curtea de Justiție a statuat că nu prezintă relevanță locul descoperirii prejudiciului, ci acela unde paguba a avut loc.

În ceea ce privește hotărârile CJUE pronunțate în materia drepturilor de proprietate intelectuală, dezlegările Curții sunt mai puțin relevante pentru problema de drept în discuție. Deloc paradoxal, întrucât competența în cauzele ce privesc fapte ilicite este atribuită, de regulă, instanțelor din statul membru în care a avut loc înregistrarea dreptului pretins încălcat (hotărârea din 19 aprilie 2012, *Wintersteiger*, C-523/2010).

Pe de altă parte, cauzele privind dreptul de autor în care Curtea s-a pronunțat începând cu cauza *Pinckney* (C-170/12, hotărâre din 3 octombrie 2013) prezintă particularități ce nu interesează problema de drept în discuție, întrucât faptele de

încălcarea a drepturilor patrimoniale de autor s-au produs prin intermediul internetului, site-urile fiind accesibile pe teritoriul mai multor state, astfel încât prejudiciul se poate materializa în mai multe locuri.

Cu toate acestea trebuie precizat că, și în aceste hotărâri, Curtea a arătat că identificarea locului materializării prejudiciului în sensul art. 5 pct. 3 din Regulament depinde de răspunsul la întrebarea care este instanța cea mai în măsură să aprecieze temeinicia cererii prin care se invocă săvârșirea respectivei încălcări (cauza Pinckney, pct. 34). S-a punctat în mod clar deosebirea față de încălcările aduse drepturilor personalității, săvârșite prin intermediul unui conținut publicat online, încălcări care pot fi apreciate cel mai bine de instanța de la locul unde această persoană își are centrul intereselor (cauza Pinckney, pct. 36).

În hotărârea Curții din 21 aprilie 2016 pronunțată în cauza C-572/14, în ceea ce privește aspectul dacă instanțele austriece sunt competente să soluționeze cererea formulată de Austro-Mechana prin care aceasta a solicitat plata remunerației pentru încălcarea dreptului de autor, s-a arătat că „ 27. *prin derogare de la principiul fundamental enunțat la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, prin care competența este atribuită instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află domiciliul pârâtului, capitolul II secțiunea 2 din acest regulament prevede atribuirea unui anumit număr de competențe speciale, printre care figurează cea de la articolul 5 punctul 3 din regulamentul menționat (a se vedea Hotărârea din 16 mai 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punctul 23, Hotărârea din 3 octombrie 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punctul 24, Hotărârea din 5 iunie 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punctul 44, și Hotărârea din 22 ianuarie 2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, punctul 17).*

28. *Astfel, articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede că, în materie delictuală și cvasidelictuală, o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru*

poate fi acționată în justiție, într-un alt stat membru, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.

29. Norma de competență specială prevăzută la această dispoziție trebuie interpretată în mod autonom și strict (a se vedea Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punctul 43, și Hotărârea din 21 mai 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 37).

30. În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, norma de competență prevăzută la articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 se întemeiază pe existența unei legături deosebit de strânse între litigiu și instanțele de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă, care justifică atribuirea competenței în favoarea acestora din urmă pentru motive legate de buna administrare a justiției și de organizarea utilă a procesului (a se vedea Hotărârea din 16 mai 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punctul 26, Hotărârea din 3 octombrie 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punctul 27, Hotărârea din 5 iunie 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punctul 47, Hotărârea din 22 ianuarie 2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, punctul 19, și Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punctul 46).

31. Astfel, în materie delictuală sau coasidelictuală, instanța de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă este în mod normal cea mai adecvată să se pronunțe asupra cauzei în special din motive legate de proximitatea față de litigiu și de facilitatea administrării probelor (a se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2012, Folien Fischer și Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, punctul 38, Hotărârea din 16 mai 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punctul 27, Hotărârea din 18 iulie 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, punctul 50, și Hotărârea din 21 mai 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 40).

32. *Potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea „materie delictuală și cvasidelictuală” cuprinde orice cerere care urmărește să pună în discuție răspunderea unui pârât și care nu intră în sfera „materiei contractuale”, în sensul articolului 5 punctul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 44/2001 (a se vedea Hotărârea din 27 septembrie 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, punctele 17 și 18, Hotărârea din 13 martie 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punctul 20, precum și Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punctul 44).* „

Față de jurisprudența prezentată anterior, se constată că opinia potrivit căreia locul producerii prejudiciului este locul efectuării comunicării publice neautorizate, corespunde raționamentelor juridice dezvoltate de CJUE.

Astfel, nici din această perspectivă, nu se poate stabili competența instanței în a cărei rază teritorială se află sediul creditorului ori banca unde reclamanta își are deschis contul în care trebuiau plătite remunerațiile. Acel loc este legat de consecințele negative ulterioare producerii prejudiciului.

Pierderea patrimonială a survenit chiar în locul în care a fost săvârșită fapta ilicită, iar stabilirea competenței în funcție de acesta răspunde cerințelor de facilitare a administrării probelor și de organizare utilă a justiției.

Prin urmare, pentru stabilirea locului producerii prejudiciului, este relevant locul în care este lezată valoarea socială ocrotită de lege, respectiv locul producerii prejudiciului nemijlocit, care constituie consecința imediată a faptei ilicite.

În consecință, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 107, art. 113 alin. (1) pct. 3 și pct. 9 și art. 116 Cod procedură civilă, în cauzele având ca obiect acțiunile în pretenții formulate de organisme de gestiune colectivă a drepturilor de autor, acțiuni având ca obiect obligarea utilizatorilor de a achita remunerațiile convenite pentru comunicarea publică/radiodifuzare neautorizată a operelor muzicale/fonograme de comerț sau publicate în scop comercial, în

determinarea instanței competente teritorial, *locul producerii prejudiciului* este același cu locul săvârșirii faptei ilicite, respectiv locul efectuării comunicărilor publice neautorizate.

*

În concluzie, în temeiul art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea prezentului recurs în interesul legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

PROCUROR GENERAL

Gabriela Scutea